

In memoriam Igor Černov

Suurt nähakse kaugelt. Kas oleme piisavalt kaugel, et näha igavest ja mitte jätta kahe silma vahele elusat elu? Kas ei suru me ajaloole peale seda, mida seal pole olnud? Ja kas ei jäta meie kuhtuv ja üha ükskõiksem mälu kahe silma vahele eredad individuaalset elukogumust, mis on eneseküllane ja väärtuslik iseeneses?

(Černov 2002: 19)

Küsimus õpetaja ja õpilase vahekorra humanitaarteaduses on iseenesest fantastiline. Kui ma õpetan näiteks füüsikat, annan ma õpilastele tavaliselt edasi otsest informatsiooni. Humanitaarteadustes käivad tõde ja isiksus koos, tõde ja autoriteet on tegelikult üks ja seesama. Õpetaja määrab väärtuste süsteemi, annab oma eeskujuga kas positiivse või negatiivse kogemuse. Humanitaarias on tõde alati personifitseeritud. Ma ei võta omaks ainult õpetaja isiksust, vaid ka tema kogemuse ja väga palju sedagi, mis ei ole üldse seotud konkreetse teadusharuga, kus ma olen tema õpilane. Võtan omaks ka oma õpetaja käitumise teravates ja ohtlikes situatsioonides, tema vahekorra võimuga, selle, kuidas ta oskab ennast kaitsta ja kunas ta muutub agressiivseks.

(Männiste, Tiiu; Černov, Igor 1998: 5)

Semiootika osakonna esimene juhataja Igor Černov oli ere isiksus, kes jättis tugeva jälje mitte ainult Eesti semiootikale ja laiemalt humanitaarmaastikule, vaid ka oma vahetutele õpilastele – nii vastloodud osakonna enda tudengitele kui ka semiootika loengutel osalenud teiste erialade üliõpilastele, samuti aga juba enne osakonna loomist Černovi mõju-sfäärist osa saanutele. Avaldame siinkohal valiku Černovi eri aegade õpilaste meenutustest¹ ning Igor Černovi tööde täiendatud bibliograafia.

¹ Varasemaid Igor Černovile pühendatud kirjutisi: Salupere 2013; Pilv 2013; Ruthenia 2003, 2013, 2023, 2025; Randviir, Sütiste, Kull 2025; Torop 2025.